

Woudsend stichtte een blijvende herinnering aan zijn gevallenen

In Woudsend droeg de Dodenherdenking Dinsdagavond een bijzonder karakter. Burgemeester Tjaberings onthulde daar nl. in het plantsoen voor de Ned. Herv. Kerk het monument, dat de herinnering wil bewaren aan de vijf jongemannen die in de oorlog, bij de bevrijding en tijdens de strijd in Indonesië aan de dorpsgemeenschap zijn ontvallen. De stichting van dit gedenkteken is mogelijk geworden door de medewerking van het gemeentebestuur en de steun van de gehele bevolking, welke laatste eveneens grote belangstelling toonde voor de korte, maar treffende plechtigheid van de onthulling. Ook de beide wethouders, de heren Jouwsma en Gerbrandy, de in Woudsend woonachtige raadsleden van Wymbritseradeel, de Directeur van Gemeentewerken en de ouders en familieleden van de gevallenen stonden hierbij om het monument geschaard.

Voor de burgemeester de Nederlandse driekleur welke de schepping van wijlen architect Goodijk en de beeldhouwer Valk aan het oog onttrok, had verwijderd, die daarna halfstok aan de vlaggemast werd gehesen, sprak Ds. Kranendonk, Ned. Herv. predikant, een welkomstwoord, in het bijzonder tot de ouders en familieleden en de vertegen-

woordigers van het Gemeentebestuur. Spr. besefte hoe moeilijk het voor de eersten moest zijn dit ogenblik te beleven. De oude wonden worden weer opengemaakt en droeve herinneringen komen weer boven. Maar ze mogen dit ook aanvaarden als een bewijs, dat de gemeenschap om hen heen staat en hun jongens niet vergeet.

Het heeft lang geduurd voor het monument gereed kwam. De plannen dateerden al van September 1952 maar er was veel tegenspoed. De ontwerper, architect A. Goodijk, overleed en ook waren er andere moeilijkheden. Maar dank zij de medewerking van B. en W. kan net nu op deze dag, waarop geheel ons volk geschaard staat om zijn doden, onthuld worden. Het is een gedenkteken voor hen die hun leven gaven voor onze vrijheid, maar tevens een herinnering, ook voor het nageslacht, opdat de tijden zullen spreken van de gemeenschap die hier leefde en haar offers heeft gebracht.

Het Chr. Muziekcorps „Eendracht” speelde hierna het toepasselijke „Wilt heden nu treden”, waarna de heer Tjaberings de onthulling verrichtte en namens het Gemeentebestuur een krans aan de voet van het monument legde. Ook de familieleden brachten een stille bloemenhulde, waarop de twee minuten stilte, voorafgegaan en besloten door een trompetsignaal, in acht werden genomen. Met koraalmuziek en het zingen van twee coupletten van het Wilhelmus werd de plechtigheid daarna beëindigd.

Vijf namen

zijn gebeiteld op de vijf steentjes van Franse Euville kalksteen, die aangebracht zijn op de ronde onderbouw van rode baksteen van het monument rondom de, eveneens in Euville uitgevoerde zuil, welke gedekt wordt door een urn waaruit een vlam omhoog schiet.

Het zijn die van Diedert Schilstra, Jouke Hoekstra en Sijmen de Jong, allen gesneuveld in Indonesië, Emylius de Hoop, gevallen bij Lemmer en Jacob C. Nagelhout, die zijn jonge leven liet in de strijd bij de Wellebrug. De dag van hun geboorte en de datum en de plaats waar zij vielen, zijn er eveneens op vermeld.

Het monument werd geplaatst door aannemer H. de Vries onder toezicht van de heer G. W. Goodijk, die daarmee de taak van zijn overleden oom voltooide en de onthulling ook bijwoonde.

De herdenking in de kerk.

De Nationale Dodenherdenking werd in de Ned. Herv. Kerk gehouden, die geheel bezet was, toen Ds. Kranendonk de bijeenkomst, waarin ook B. en W. en de reeds genoemde raadsleden, de Dir. van Gemeentewerken en families weer aanwezig waren, met Schriftlezing en gebed opende. Hij dankte daarna namens de gehele dorpsgemeenschap voor de spontane medewerking, waarbij

allen zich inderdaad één toonden, het gemeentebestuur voor het beschikbaar stellen van de grond en de toestemming het monument op te richten, architect Goodijk jr en beeldhouwer Valk, die helaas verhinderd was te komen, voor hun werk, alsmede de aannemer.

Maar wij hebben geen gedenkteken opgericht voor wat wij deden, maar voor wat zij gedaan hebben die uit ons midden werden opgeroepen om namens ons te dienen en namens ons hun leven te geven. Dit gedenkteken wil ons ook door zijn vorm herinneren aan wat gebeurd is. Omdat de graven van drie der gevallen zich in Indonesië bevinden, hebben wij hun ouders en familie op deze wijze een vervanging van hun graf willen geven. De urn op de zuil symboliseert het „aarde tot aarde, stof tot stof en as tot as”, de vlam wijst op het vuur, het licht en het leven. Want wij mogen belijden, dat de dood niet het laatste is. Jezus Christus heeft de dood overwonnen. De familieleden mogen geloven, dat God zich ontfemd heeft over hun dierbaren.

De sympathie van het Gemeentebestuur

voor het initiatief van de Woudsenders om voor de gevallen uit eigen dorp een eenvoudig gedenkteken op te richten, werd vertolkt door burgemeester Tjaberings, die opmerkte dat het hier geen oorlogsmonument geldt. Het bedoelt meer gestalte te geven aan de in de dorpsgemeenschap voortlevende herinnering aan deze jonge mannen, die hetzelfde lot deelden en voor een rechtvaardige zaak vielen.

De gedachte, het gedenkteken verder aan de hoede en zorg van de burgerlijke overheid toe te vertrouwen, zal ongetwijfeld begrip en weerklank vinden bij de gemeenteraad en ik geloof wel de tolk te zijn van dit college, aldus spr, wanneer ik namens de gemeente de zorg voor dit kunstwerk, dat op een zo rustige plaats te midden van de dorpsgemeenschap is gesticht en geheel in de intieme sfeer van het plantsoen past, op mij neem.

Wij mensen vergeten zo graag. Het jachtige leven eist ons steeds weer op. Daarom is het zo goed, dat wij ons op een dag als deze bezinnen op wat toen, èn hier èn in het verre Indonesië, geleden is en wat nog door de nabestaanden van hen die vielen, inzonderheid op deze gedenkdag, door-

leden wordt, zo ging de burgemeester voort. De smart om het gemis van dierbare jonge levens schrijnt vandaag nog feller en wij mensen kunnen helaas niets doen om het te verzachten. Slechts kunnen wij door de piëteitvolle daad van de stichting van dit gedenkteken tonen dat wij met hen medeleven en in hun smart willen delen. En daarbij mogen wij en moeten wij heenwijzen naar de Heer van leven en dood, de Bewaarder van hemel en aarde, zo aangrijpend vertolkt in het slotkoraal van de Fryske Cantate van Douwe Tamminga en Fedde Schurer, waaruit spr. in zijn toespraak enkele strophen voordroeg.

De vrijheid gaat in het rood gekleed,

van het bloed van hen, die hun offer brachten voor onze vrijheid, zo betoogde de volgende spreker, de Gereformeerde predikant Ds. Jelsma. Hun strijd was in de eerste plaats een geestelijke strijd. Wie dat ziet, ziet het kruis van Golgotha. Want de ware geestelijke vrijheid gaat in 't rood gekleed door het bloed van Gods eigen Zoon in wiens kracht velen het offer voor vaderland en vorstin hebben gebracht. Wij zullen hun vertrouwen niet beschamen maar, zoals Gabriël Smit het in zijn gedicht zegt, de hand aan de ploeg slaan om ons volk rechtop te doen staan in deze felle stormende dagen.

In alle lijden vloeï ik over van vreugde.

Dit woord van Paulus was het thema van de rede van Pastoor Bless, die herinnerde aan de dag van de bevrijding toen we weer uit de volheid van ons hart konden spreken. Maar wij vergeten zo dikwijls de weldaad die voortgevloeïd is uit het offer van hen die gevallen zijn. Spr. noemde ook de naam van Frieslands grote zoon, Prof. Titus Brandsma, wiens onvergetelijke woorden, geschreven voor zijn dood in Dachau, hij voorlas. In alle lijden vloeï ik over van vreugde! Dat is de les die de bevrijding ons leert. Wij moeten de liefde uitdragen zoals de soldaten en de verzetstrijders in de oorlog het deden en die hun leven gaven voor onze vrijheid. Spr. wekte krachtig op tot het geloof. Dan kunnen wij alles trotseren, als het oorlog is of vrede en met Paulus overvloeïen van vreugde, omdat wij voor hogere dingen geschapen zijn.

Wat doen wij met de bevrijding?

vroeg Ds. Kranendonk, de laatste spreker, zich af. Wij kunnen haar niet alleen vieren met het oog op het verleden maar moeten ook zien wat

zij voor de toekomst betekent. Wij zijn ten aanzien van de resultaten teleurgesteld. Wij hadden verwachtingen door de ervaringen tijdens de oorlog en zijn bange druk door de eenheid in de gezamenlijke strijd tegen de gemeenschappelijke vijand. Wij zijn eigenlijk bang. Wij weten maar al te goed dat de vijand nog niet verdwenen is. Vooral de vijand in ons eigen leven niet, en zijn teleurgesteld omdat wij de mogelijkheden overschat hebben en te veel bouwden op mensen. Maar ook omdat wij de tegenkrachten in de wereld en in ons zelf onderschatten. Bevrijding betekent appèl en dit appèl wordt bij elke herdenking van de bevrijding herhaald. Wij zijn hier in deze wereld om te lijden. Sommigen van ons zelfs om bijzonder te lijden. Als wij het leed van oorlog en gevangenschap herdenken, moeten wij ons dat echter niet alleen herinneren.

Herdenking van de bevrijding wil ook zeggen, dat wij opgeroepen worden om als bevrijd volk te leven. Het gaat om de nieuwe kansen om te leven als volk van Nederland maar ook hier als gemeenschap in Woudsend. Wij moeten samen de verantwoordelijkheid dragen en samen een wereld opbouwen waarin de mens als mens en als Christen kan leven.

De stijlvolle bijeenkomst, die werd opgeluisterd door orgelspel, zang van het R.K. Kritekoor en het Chr. Dameskoor en afgewisseld door samen-zang, werd na de rede van Ds. Kranendonk met een kort gebed van Ds. Jelsma en het zingen van een couplet van het Wilhelmus en de beide verzen van het Fries Volkslied gesloten.

Sneeker Nieuwsblad, vrijdag 7 mei 1954